

November 2017

Fagbladet Folkeskolen

Brugerbetalingsundersøgelse

2017

SCHARLING

RESEARCH

FOR FAGBLADET FOLKESKOLEN

INDHOLDSFORTEGNELSE

Formål	3
Metode	3
Databehandling	3
Dataindsamling	4
Sektion 1: Baggrundsspørgsmål	5
Køn: Er du mand eller kvinde?.....	5
Alder: Hvad er din alder?.....	6
Geografisk placering: Hvor bor du?.....	7
Stilling: Hvilken stilling har du?.....	8
Sektion 2: Brugerbetaling i folkeskolen	9
Spm. 1: Forekommer det på din skole, at forældre betaler til dele af skolearrangementer som lejrskoler, udlandsrejser, ekskursioner, diverse andre arrangementer eller materialer til aktiviteter i skolen?	9
Spm. 2: I hvilke af følgende arrangementer m.m. på din skole forekommer forældrebetaling til dele af udgifterne?	10
Spm. 3: Er der efter din opfattelse på din skole en aftagende eller en tiltagende tendens til forældrebetaling eller er det på samme niveau som tidligere år?	14
Spm. 4: Når der ikke er nogen former for forældrebetaling på din skole, er det så et udtryk for en bevidst politik eller holdning fra skolens side?.....	15
Spm. 5: opkrævning fra forældrene til rejser, lejrskoler, ekskursioner eller arrangementer sker det efter din opfattelse ud fra:	16
Spm. 6: Hvis du har kommentarer til problemstillingen om brugerbetaling, må du meget gerne skrive dem herunder:	18
Spm. 7: Har du oplevet tilfælde, hvor en elev ikke har kunnet deltage i rejser, lejrskoler, ekskursioner eller arrangementer, fordi hjemmet ikke ønskede eller så sig i stand til at betale?	23

Brugerbetalingsundersøgelse, november 2017

Spm. 8: Er der efter din opfattelse på din skole færre eller flere sådanne tilfælde, hvor en elev ikke deltager i lejrskoler m.m., fordi hjemmet ikke ser sig i stand til at betale, eller er det nogenlunde det samme niveau som tidligere år?	24
Spm. 9: Hvordan håndteres det i dine klasser, hvis der er familier, der ikke kan eller vil betale for en aktivitet m.m., som et flertal blandt forældrene har besluttet at samle penge ind til?	25
Spm. 10: Har du elever i dine klasser, som møder i skole uden at have spist morgenmad og/eller uden madpakke eller penge til frokost?	28
Spm. 11: Er der efter din opfattelse i dine klasser færre eller flere sådanne tilfælde, hvor en elev møder i skole uden at have spist morgenmad og/eller uden madpakke eller penge til frokost, eller er det nogenlunde det samme som tidligere år?	29
Spm. 12: Hvad er efter din vurdering den primære årsag til, at elever møder i skole uden at have spist morgenmad og/eller uden madpakke eller penge til frokost?.....	30
Spm. 13: Oplever du, at elever ikke har det nødvendige fodtøj til idræt?.....	32
Spm. 13A: Hvad er efter din vurdering den primære årsag til, at elever møder i skole uden at have fodtøj til idræt?	33
Spm. 14: Oplever du, at elever ikke har passende tøj/fodtøj til vejret?	35
Spm. 14A: Hvad er efter din vurdering den primære årsag til, at elever møder i skole uden at have passende fodtøj/tøj til vejret?	36
Spm. 15: Har du personligt grebet ind og skaffet tøj eller mad til en elev, hvis forældre ikke formåede at sørge for det?	38
Spm. 16: Betaler du for materialer eller aktiviteter for din klasse af egen lomme? ...	39
Spm. 17: Hvor stort et beløb vil du mene, der er tale om på årsbasis?	40
Spm. 18: Noter venligst, til hvilke formål du betaler af egen lomme:	41
Spm. 19: Hvis du har kommentarer til problemstillingen om familiers/elevs manglende resurser til at opfylde behov for mad, tøj og fodtøj m.m. i skolen, må du meget gerne skrive dem herunder:	45
Sektion 3: Bilagsoversigt.....	48

FORMÅL

Denne rapport har til hensigt at afdække i hvilken grad brugerbetaling forekommer i folkeskolen og holdningerne til brugerbetaling i folkeskolen blandt et repræsentativt udsnit af medlemmerne af Fagbladet Folkeskolens panelliste. Det vil blive afdækket, hvor meget brugerbetaling der forekommer i folkeskolen, årsagerne til brugerbetalingen samt udviklingen af brugerbetaling i folkeskolen.

METODE

Analysen baserer sig på et internetsurvey, hvor spørgeskemaet blev distribueret via SurveyXact til 1232 medlemmer af Fagbladet Folkeskolens panelliste. Spørgeskemaet blev udsendt elektronisk via e-mail d. 24/10 - 2017 og var åbent for besvarelse frem til d. 4/11 - 2017. For at få så mange besvarelser som muligt, blev der udsendt en rykker d. 31/10 - 2017 til alle e-mailadresser, der i første var forsøgt kontaktet, men fra hvilke der endnu ikke var indløbet en besvarelse. Alle besvarelser er tastet ind online af respondenterne selv.

Sidst i rapporten forefindes i bilagsdelen de mere udførlige tabeller og statistiske tests samt det fulde spørgeskema (bilag 21).

DATABEHANDLING

Resultaterne er fremkommet ved, at samtlige besvarelser er blevet behandlet i en statistisk programpakke (Stata), hvor de er kontrolleret og rensset for fejl.

Spørgsmålene fremstilles for hvert spørgsmål i en figur med andelen angivet i procent. Andele angives i hele procenter, og læseren skal derfor være opmærksom på, at disse ikke nødvendigvis summerer til 100%, idet afrunding i nogle tilfælde fører til, at summen bliver lidt mindre eller lidt højere. I forlængelse heraf bliver samtlige spørgsmål krydstabuleret med undersøgelsens baggrundsvariable og testet for sammenhænge via statistiske tests (for uddybning se nedenfor). Denne del af analysen har til formål at afklare hvilke sammenhænge, der kan påvises mellem baggrundsvariablene og de øvrige spørgsmål.

Forinden dette vil også de enkelte baggrundsvariable blive krydstabuleret med de øvrige baggrundsvariable, ligesom relevante sammenhænge mellem de enkelte spørgsmål bliver krydstabuleret og fremhævet. Signifikante sammenhænge vil løbende blive kommenteret, mens selve krydstabellerne forefindes i rapportens bilagsdel. Derfor anbefales det læseren at studere disse på egen hånd, hvis der ønskes et mere indgående indblik i variablenes specifikke sammenhæng.

Krydstabeller testes for signifikans ved hjælp af den såkaldte gammakoefficient og chi-square (χ^2). Disse tests angiver sandsynligheden for, at der er en statistisk sammenhæng mellem to variable. χ^2 bruges som backup til gamma, da denne kan fange sammenhænge, som gammakoefficienten ikke kan.

Der testes med et konfidensinterval på 95%, hvilket betyder, at signifikanssandsynligheden skal være over 95%, for at der kan tales om signifikans (og således, at man kan tale om, at der er en sandsynlighed på over 95% for, at der i virkeligheden er en sammenhæng mellem de to variable). Disse sandsynlighedsmål præsenteres som decimaler, og da signifikanssandsynligheden måler sandsynligheden for, at der ikke er sammenhæng, er tallet 0,000 udtryk for en høj signifikans (høj sandsynlighed for sammenhæng) og tallet 0,05 udtryk for den fastsatte konfidensgrænse på 5%.

Endelig er der i forbindelse med test af signifikante sammenhænge, hvor en eller flere variable er på nominalskaleret niveau (hvor χ^2 anvendes som sammenhængsmål), anvendt et kriterium for antallet af celler i krydstabellen, som indeholder færre end 5 observationer (respondenter). Således rapporteres udelukkende

Brugerbetalingsundersøgelse, november 2017

sammenhænge, hvor ikke færre end halvdelen (50%) af cellerne indeholder færre end 5 observationer. Dermed sikres det, at læseren kun præsenteres for de sammenhænge, der statistisk set må betragtes som rimeligt "sikre".

Undersøgelsen er gennemført af Sven Scharling og Mikkel Meinhardt Eskildsen.

DATAINDSAMLING

Der er i alt indsamlet 515 besvarelser af spørgeskemaet Dette svarer til en besvarelsesprocent på 44%, som er beregnet på følgende måde:

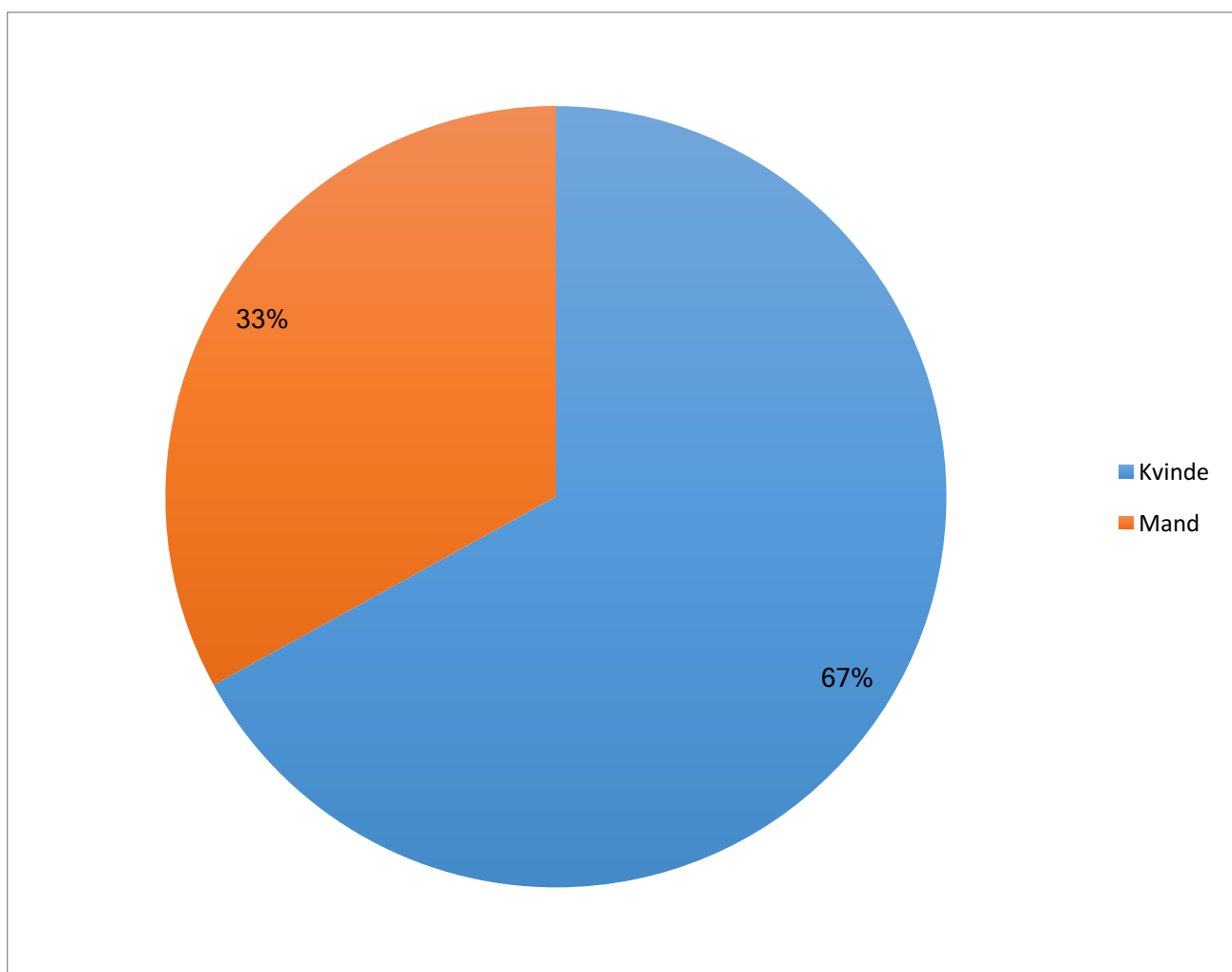
A.	Gennemførte interview	515
B.	Forsøgt kontaktet	1232
C.	Antal uanvendelige	58
D.	Besvarelsesprocent: $\frac{A}{B-C} \times 100\%$	43,86% $\approx$ 44%

SEKTION 1: BAGGRUNDSPØRGSMÅL

Her følger respondenternes fordeling på undersøgelsens baggrundsvariable *køn*, *alder*, *geografisk placering* og *stilling*. Baggrundsvariablene er krydstabuleret med hinanden for at afdække eventuelt signifikante indbyrdes sammenhænge.

KØN: ER DU MAND ELLER KVINDE?

FIGUR 1.1

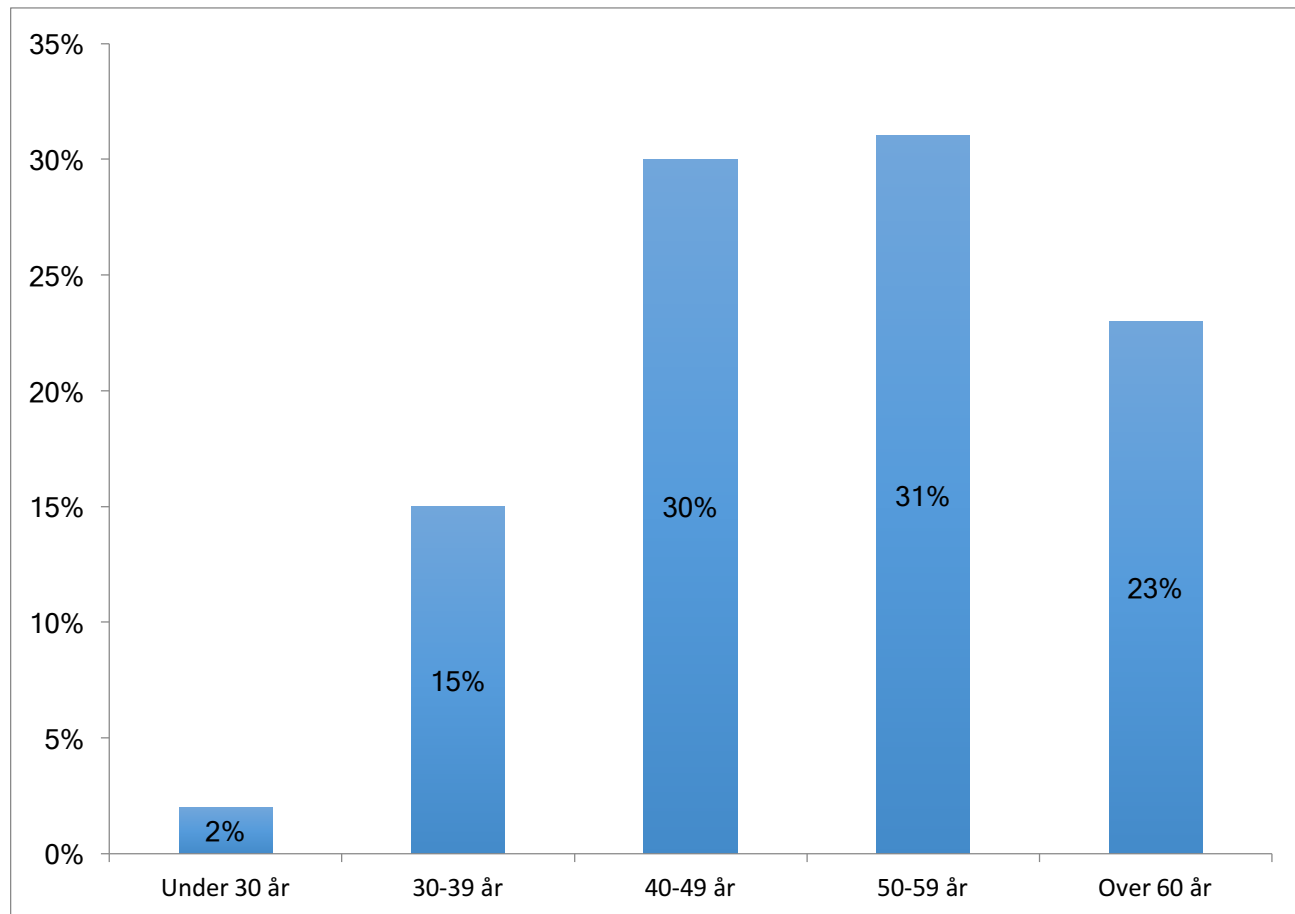

N = 515

Der blev ikke fundet nogle signifikante sammenhænge mellem køn og undersøgelsen andre baggrundsvariable.

ALDER: HVAD ER DIN ALDER?

FIGUR 1.2

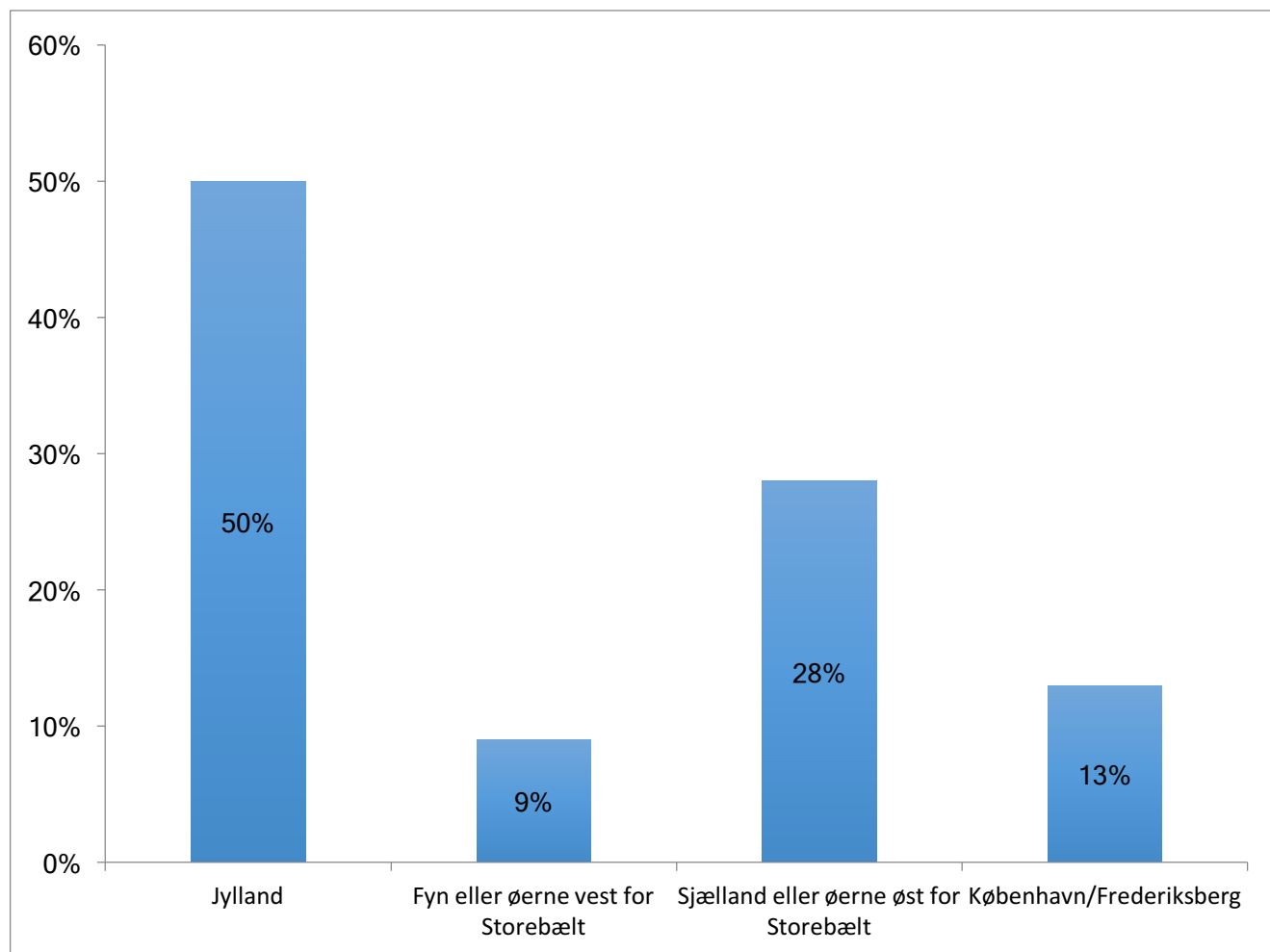
N = 515

Note: Variablen er omkodet ud fra respondenternes fødselsår til en kategorisk variabel med fem kategorier

Der blev ikke fundet nogle signifikante sammenhænge mellem alder og undersøgelsens andre baggrundsvariable

GEOGRAFISK PLACERING: HVOR BOR DU?

FIGUR 1.3

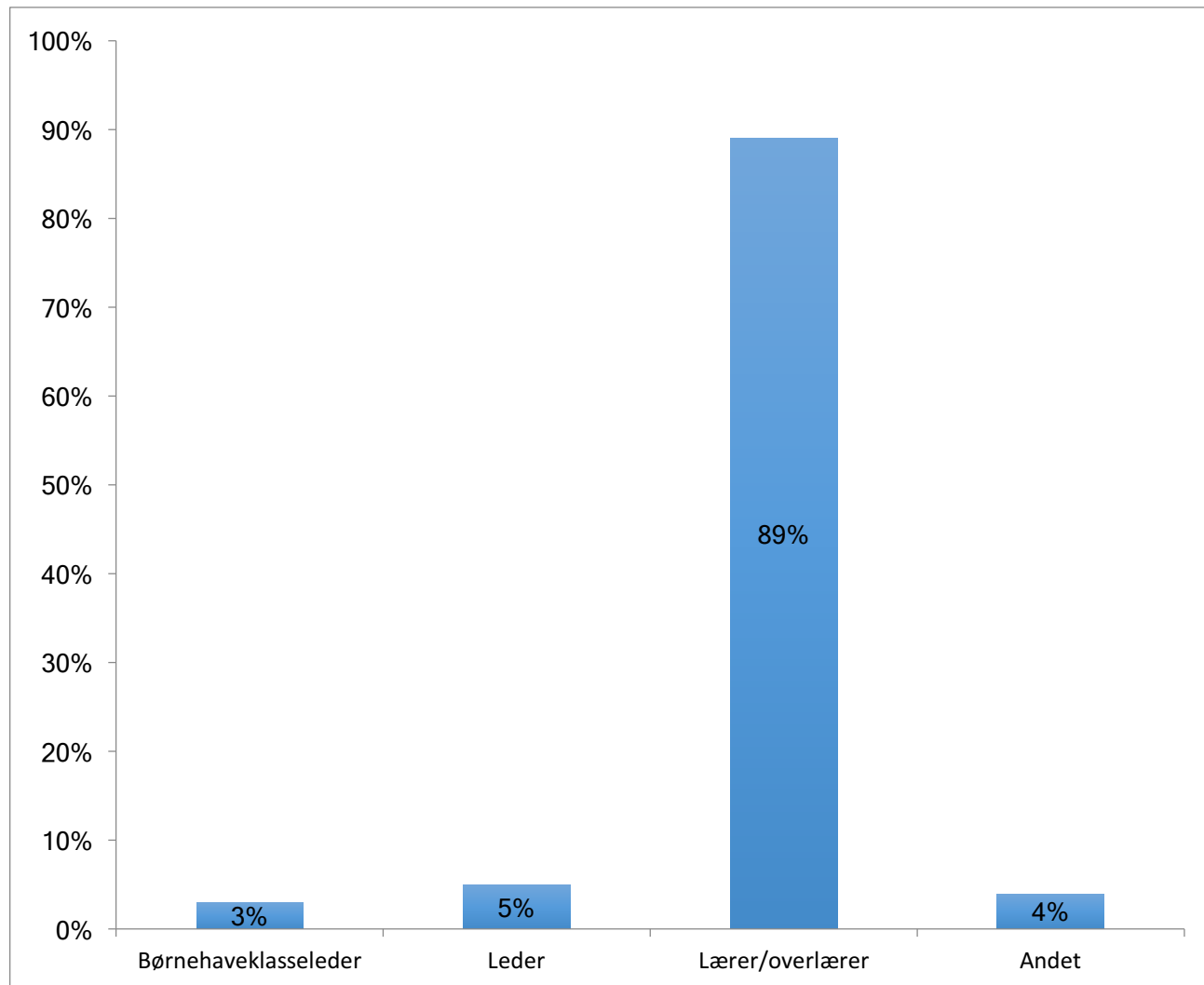
N = 515

Der blev ikke fundet nogle signifikante sammenhænge mellem geografisk placering og undersøgelsens andre baggrundsvariable.

STILLING: HVILKEN STILLING HAR DU?

FIGUR 1.4

N = 515

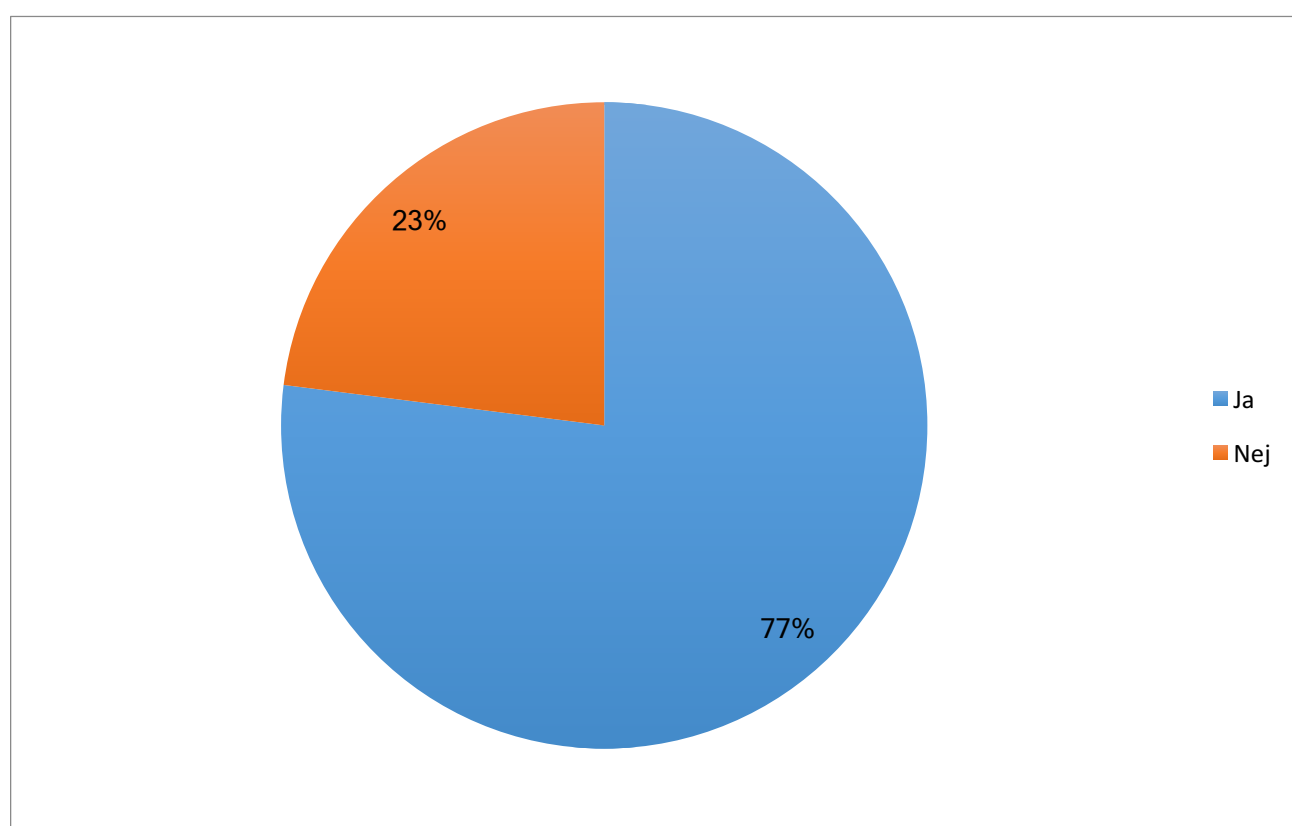
Der blev ikke fundet nogle signifikante sammenhænge mellem stilling og undersøgelsens andre baggrundsvariable.

SEKTION 2: BRUGERBETALING I FOLKESKOLEN

I det følgende beskrives respondenternes fordeling på en række spørgsmål vedrørende brugerbetaling i folkeskolen. Hvert spørgsmål er blevet krydstableret med baggrundsvariablene *køn*, *alder*, *geografisk placering* og *stilling* for at afdække eventuelt signifikante sammenhænge.

SPM. 1: FOREKOMMER DET PÅ DIN SKOLE, AT FORÆLDRE BETALER TIL DELE AF SKOLEARRANGEMENTER SOM LEJRSKOLER, UDLANDSREJSER, EKSKURSIONER, DIVERSE ANDRE ARRANGEMENTER ELLER MATERIALER TIL AKTIVITETER I SKOLEN?

FIGUR 2.1

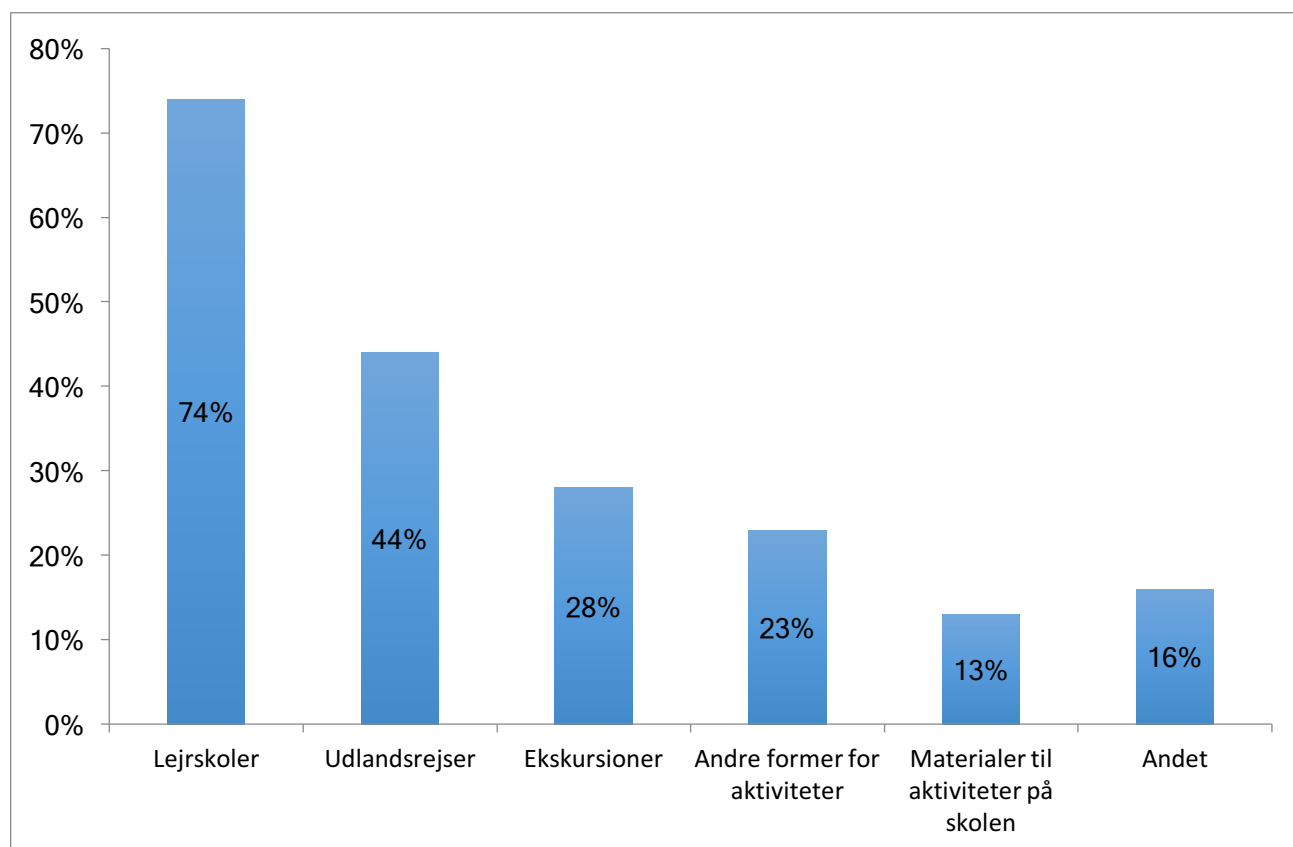
N = 467.

Det lavere antal respondenter skyldes at 48 "ved ikke" svar er kodet som missing.

Der blev fundet en signifikant sammenhæng med baggrundsvariablen *køn* (bilag 1). Kvinder svarer i højere grad ja til, at der forekommer forældrebetaling til dele af skolearrangementer.

SPM. 2: I HVILKE AF FØLGENDE ARRANGEMENTER M.M. PÅ DIN SKOLE FOREKOMMER FORÆLDREBETALING TIL DELE AF UDGIFTERNE?

FIGUR 2.2

N = 358

Det lavere antal respondenter skyldes at kun de respondenter, som har svaret "ja" til spørgsmål 1, er blevet stillet dette spørgsmål.

Der findes en signifikant sammenhæng med baggrundsvariablen *køn* (bilag 2). Kvinder svarer i højere grad end mænd ja til, at der forekommer forældrebetaling til "andet".

Der findes en signifikant sammenhæng med baggrundsvariablen *alder* (bilag 3). Sammenhængen er statistisk negativ således, at jo ældre respondenterne er, desto større er tendensen til at man mener, der forekommer forældrebetaling til "udlandsrejser".

Brugerbetalingsundersøgelse, november 2017

Ved dette spørgsmål havde respondenterne mulighed for at notere hvilke andre former for aktiviteter på skolen, hvor der forekommer forældrebetaling, samt noget "andet". Disse andre former for aktiviteter er vist i tabel 2.1, mens "andet" er vist i tabel 2.2:

TABEL 2.1: ANDRE FORMER FOR AKTIVITETER. NOTER VENLIGST HVILKE: DER ER NOTERET 79 SVAR.

• Teater • Klassefester • Klassearrangementer • Skolefest • Skolefest, hvor forældrene indirekte betaler ved at købe lotteri, aktiviteter og elevprodukter. • Nogle fester • Musicals • Teater og biografbillet • Skolefest • Fester • Skolefest • Entre for forældre til skolefest • jule- og/eller skolefester • IT • Klassefest, klassekasse (begge dele besluttet af forældrene) • Særlige aktiviteter på lejrskole. Sparet op af klassekassen • Bøger • Blå mandag • Skolens festdag - indsamling via boder til klassekasse - til lejrskole mm. • "Overpris" for deltagelse i forældrearrangementer • Forældrearrangementer • Løb med rundpris der støtter et godt formål • Sociale arrangementer • Arrangement for klassen/overnatning på skolen • Klassefester, sleepover mv. • Alle arrangementer for forældre og børn • Sociale arrangementer • Biograf, teater • Musical • Ting til klassen • Hyggearrangementer • Skolefest	• Bioture og andre små arrangementer • Fester • Kaffe og kage til forældremøder • Sponsorløb til indsamling af penge til UNICEF, Rynkeby • Skolefest, indgang og overpris for mad og drikke og aktiviteter • Klassefester og andre sociale arrangementer • Betaling af mad/elevprodukter i opsparingsøjemed • Hytteture • Entre til skolefest • Skolen i biffen • Intro tur • Klassekasse til is el. lign. på ture • Teaterbilletter • Elevfester • Kørsel i forbindelse med ekskursioner • Skolerejser • Klassefester og lign. • Gallafest • Skolerejser til Bornholm • En far vælger f.eks. at levere soveunderlag til en hel klasse. • Teaterture • Musik på tværs • Klassearrangementer, sommerfestival, skolefest • Skolerejser • Ture ud ad huset • Skolefest • F.eks. kørsel i private biler til et arrangement fremfor offentlig transport • Arrangementer arrangeret af forældreråd • Overnatninger • Kost til lejrskole • Skolefest • Der er oprettet en frivillig forældreklassekasse som kan sponsorere ture.

Brugerbetalingsundersøgelse, november 2017

-
• Skolefest • Møder og forældrearrangementer • Skolefester • Kulturelle udflugter • Overnatning og klassearrangementer lavet af skolen. • Aktiviteter på lejrskole(disse er frivillige) • Teater om aftenen • Musik Camp • Introetur	• Diverse dage - især klassehygge • Skoleudflugten • Sociale arrangementer (biograf; klassen hjemme á la sammenskuds) • Julebazar; her er betaling ved købt af ting eleverne har lavet, køb af kage/drikke • Skolefester, indsamling til Knæk Cancer • biograftur i skoletiden
-

TABEL 2.2: ANDET? NOTER VENLIGST HVILKET: DER ER NOTERET 57 SVAR.

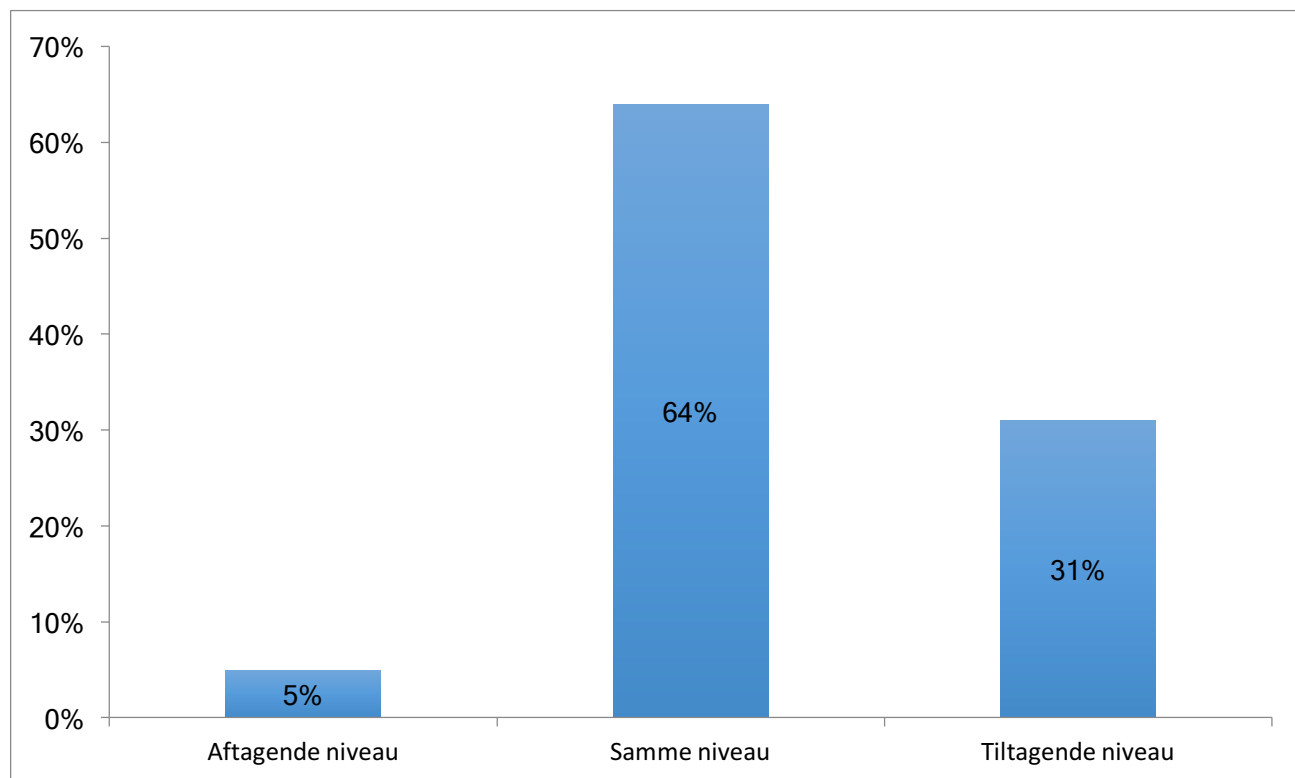
-
• Udskolingselever medbringer egen PC. De kan dog låne på skolen • De sørger for at deres barn har en pc med i skole, da vi ikke har nok til alle • Bring your own devise. • Transport til f.eks museer, arrangementer vedr. skoletjenesten • Lockers • Indirekte via banko m.m. • PC ifølge den vedtagne BYOD strategi • Skolefest • Teaterbesøg • IT • Køber malerier eller andet som børnene har produceret. Svært, fordi nogle forældre ikke har råd til at give det, som andre forældre betaler. • Skal medbringe egne hovedtelefoner til den daglige undervisning • Legetøj bolde osv. til klassen, kørsel til ture ud af huset • Computere • Legeting til frikvartererne • Der er tale om kostpenge kr. 75 pr. dag • Spil mm. til klassen • Bring your own device – computer • Opfordres til af bruge egen devise • Bagning til forskellige arrangementer • Trivselsarrangementer • Indkøb af bolde osv. til frikvarter	• Klassekasse til betaling af diverse legeredskaber ell. lign. • Fast indbetaling i klassekasser • klassekassen - forældrene indbetaler et beløb pr år som går til eleverne på ture og andet • Biograftur • Brætspil, sjippetov mm til frikvartererne • legeting fx. Bolde • Når de bager til arrangementer • Legeredskaber til frikvarterne og eks. lommeregnere • Lejrskolen via forældrebetaling til klassekassen • Skolerejser til Bornholm • Legetøj til fx frikvarter • Medbring egen computer • Ingredienser til madkundskab • Mad • F.eks. hovedtelefoner til hver elev • Klassekasse • Legetøj til frikvartererne • Computere • PC til elever • BYOD - altså tag din egen PC med • F.eks bolde til frikvarterleg • Skolefest • Legetøj til frikvarter • Computere • Legeredskaber til frikvarterne
-

Brugerbetalingsundersøgelse, november 2017

-
- PC
  - Mapper, kasser, farver
  - Bager kager eller leverer frugt til klassens fælles fredagsordning
  - Vi efterlyser jævnligt materialer til emne-dage, fx glas, maling, papruller, perler, garn, stof
  - Bring Your Owen device er ret udbredt i Silkeborg Kommune.
  - Høretelefoner
  - Is slik på udflugter
  - Bolde, spil m.m.
-

SPM. 3: ER DER EFTER DIN OPFATTELSE PÅ DIN SKOLE EN AFTAGENDE ELLER EN TILTAGENDE TENDENS TIL FORÆLDREBETALING, ELLER ER DET PÅ SAMME NIVEAU SOM TIDLIGERE ÅR (FOR TO-FEM ÅR SIDEN)?

FIGUR 2.3

N = 346

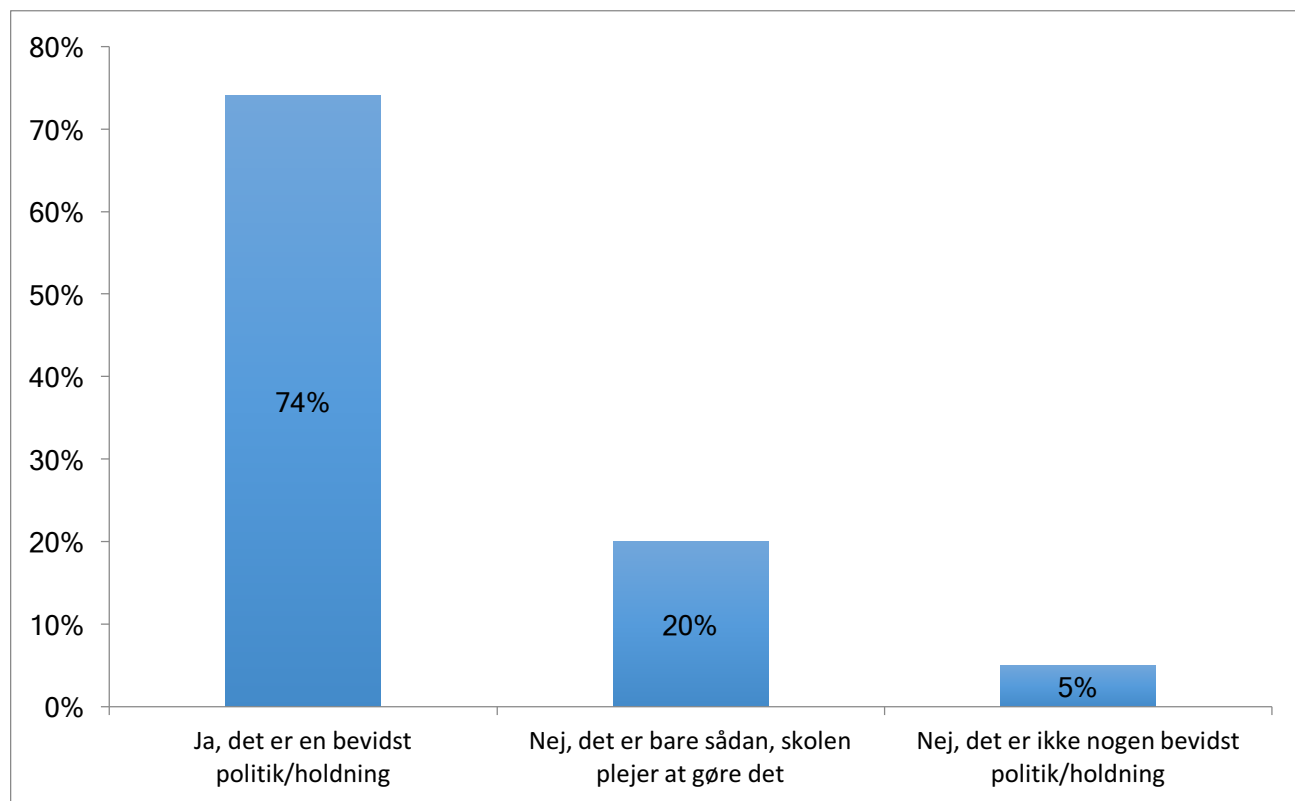
Det lavere antal respondenter skyldes at kun de respondenter, som har svaret "Ja" til spørgsmål 1, er blevet stillet dette spørgsmål, samt at 12 "ved ikke/ har ikke været lærer i mere end 1-2 år" svar er kodet som missing.

Der findes en signifikant sammenhæng med baggrundsvariablen *køn* (bilag 4). Sammenhængen er statistisk positiv således, at mænd i højere grad synes der er en tiltagende tendens til forældrebetaling.

Der findes en signifikant sammenhæng med baggrundsvariablen *stilling* (bilag 5). "Lærere/overlærere" synes i højere grad, at der er en tiltagende tendens til forældrebetaling.

SPM. 4: NÅR DER IKKE ER NOGEN FORMER FOR FORÆLDREBETALING PÅ DIN SKOLE, ER DET SÅ ET UDTRYK FOR EN BEVIDST POLITIK ELLER HOLDNING FRA SKOLENS SIDE?

FIGUR 2.4

N = 98

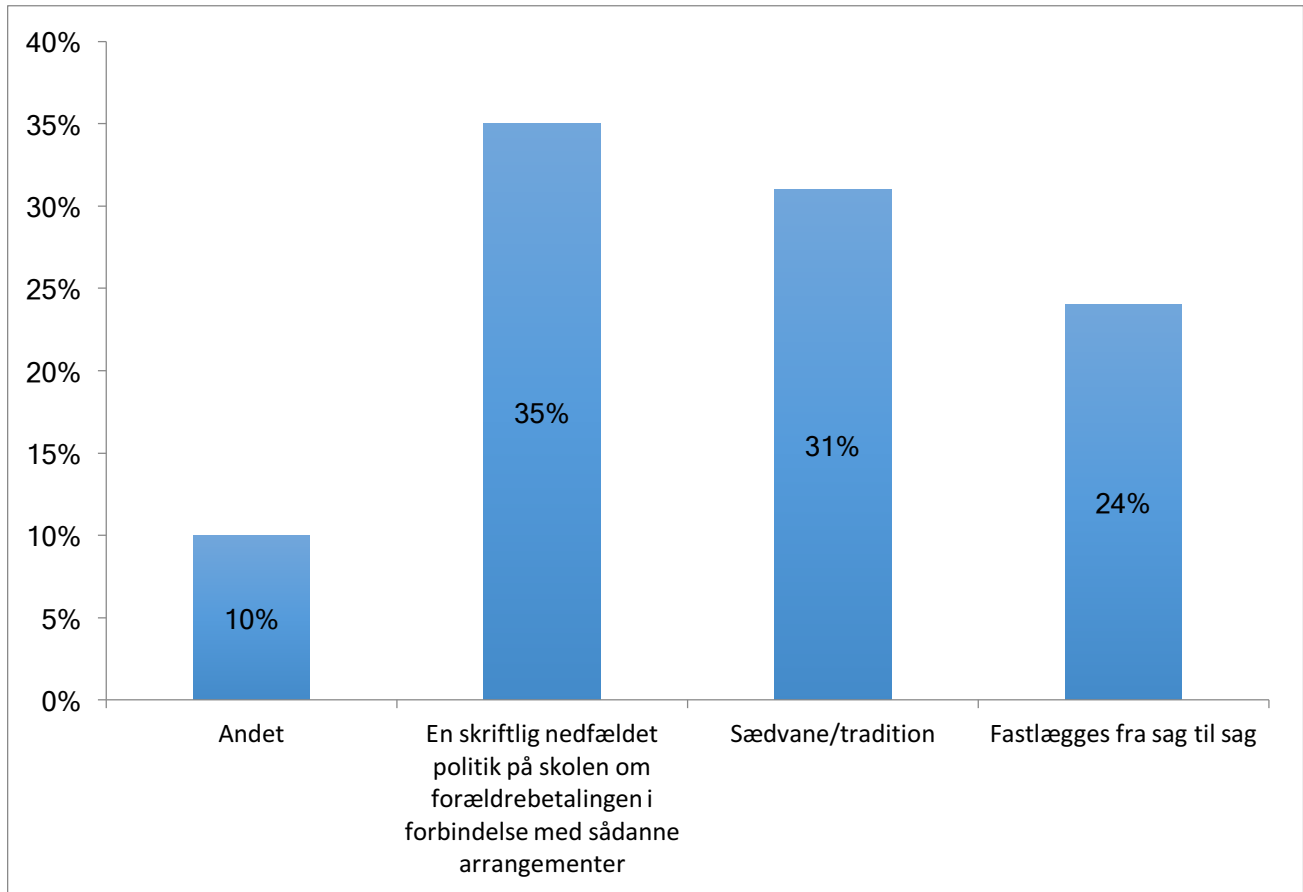
Det lavere antal respondenter skyldes at kun de respondenter, som har svaret "nej" til spørgsmål 1, er blevet stillet dette spørgsmål, samt at 11 "ved ikke" svar er kodet som missing.

Der blev ikke fundet nogle signifikante sammenhænge mellem dette spørgsmål og undersøgelsens baggrundsvARIABLE.

SPM. 5: OPKRÆVNING FRA FORÆLDRENE TIL REJSER, LEJRSKOLER, EKSKURSIONER ELLER ARRANGEMENTER SKER DET EFTER DIN OPFATTELSE UD FRA:

FIGUR 2.5

N = 327

Det lavere antal respondenter skyldes at kun de respondenter, som har svaret "Ja," til spørgsmål 1, er blevet stillet dette spørgsmål, samt at 31 "ved ikke" svar er kodet som missing.

Der blev ikke fundet nogle signifikante sammenhænge mellem dette spørgsmål og undersøgelsens baggrundsvARIABLE.

Brugerbetalingsundersøgelse, november 2017

Ved dette spørgsmål havde respondenterne mulighed for at notere "andet". Disse svar er vist i tabel 2.3:

TABEL 2.3: ANDET. NOTER VENLIGST HVILKET: DER ER NOTERET 32 SVAR.

- Klassekassen
- Det sker ud fra de regler loven har fastsat ift. hvilket beløb der max må kræves op pr. elev pr. Døgn
- Både tradition og nedfældet politik
- Der er nedfældet skriftligt, hvad div. max beløb må være. De konkret beløb afgøres ofte på forældremøder
- Til dels sædvane
- Det drejer sig om kostpenge
- Hvilke lærere har tid/overskud til at indgå i indsamlingen, samt hvad man har ønske om at udføre fx tur til Berlin.
- Forældregruppen inddrages og beslutter derefter.
- En bøn fra lærerne for at kunne gennemføre en lejr med et nogenlunde indhold.
- Der betales for kost.
- At det er i orden at opkræve penge til mad
- Økonomi
- Typisk tale om forplejning
- Lejrskoler og ekskursioner er nedfældet, derud over opkræves efter aftale
- Forældrerådet står for indbetalinger til klassekassen.
- Gældende regler 75 kr pr dag
- Det hedder ikke lejrskoler længere men skolerejser! Det har vi en politik om på skolen.
- Pc mv. er et problem..
- Læreren spørger fx forældrene om de vil betale 20 kroner til en bestemt udflugt. Lejrskoler betaler forældrene et fastlagt nedfældet beløb til elevernes mad
- Skolebestyrelse
- Der kan opkræves et mindre beløb til kost pr. Dag
- Der opkræves pr automatik penge til kost. 75 kr pr dag.
- Alene kostpenge - fast beløb pr. dag man er af sted
- I samråd med forældrene
- Kommunale regler for forældrebetaling til forplejning. 50 kr pr. Dag
- Tror det er kommunalt bestemt efter at kollega, der også havde egne børn i skole-systemet gav kommunen kam til håret. Så vi opkræver kun kostpenge.
- Vi må. Ellers løber det ikke rundt
- Det der står om klassekassen, men ikke andre arrangementer de betaler til. F.eks en ekskursion
- Lille økonomi til forplejning trods det beløb som vi må opkræve
- Til nogle arrangementer er det sædvane, at forældre betaler, til andre arrangementer fastlægges det fra gang til gang.
- Der er kun opkrævning af beløb til mad, hvilket der er lovhjælp for og det er netop, hvad der opkræves penge til.
- Der er ikke tale om opkrævning fra skolens side, forældrene organiserer det selv

SPM. 6: HVIS DU HAR KOMMENTARER TIL PROBLEMSTILLINGEN OM BRUGERBETALING, MÅ DU MEGET GERNE SKRIVE DEM HERUNDER.

TABEL 2.4: DER ER NOTERET 91 SVAR.

- Ved udlandsrejse, der er et stort ønske om, er det en god ide at en klasse tjener penge til en rejsen.
- Forældrene betaler et beskedent beløb til kost.
- Jeg synes, at det er ok, at forældre betale lidt. Bare det ikke bliver til den daglige undervisning.
- Det er rigtig trist at vores lejrskoleaktiviteter er blevet lagt i graven. Både Bornholm i 7. Samt ikke mindst udlandstur (med udveksling).
- Generelt er jeg meget mod forældrebrugerbetaling i folkeskolen.
- Hvis vi skal have en chance for at konkurrere med privat og efterskoler, så skal det være en mulighed. Tilskuddet til privatskoler er vandvittigt højt - skær det ned til halvdelen, og giv det tilbage til folkeskolerne.
- Der opkræves madpenge i forbindelse med lejrskole.
- Betalingen er i småtingsafdelingen og forskellig fra klasse til klasse.
- personligt synes jeg det er et skråplan, men som forælder betaler jeg gerne, hvis mit barn fx mangler en øvelsesbog i tysk, hvis det kan højne hans læring.
- Da vores it-udstyr er slidt og står for at skulle udskiftes, tales der om "Bring your own device". Det er vel også en form for brugerbetaling.
- Det giver mulighed for skolerejser, lejrskole eller en heldagstur på næsten alle årgange. Der er tradition for klassekasser, hvor hvert barn løbende sparer op. Synes det er godt givet ud. Jeg er ligeledes mor til tre på samme skole og jeg glæder mig over de oplevelser mine børn får.
- Der må for mig gerne være brugerbetaling, så længe at det ikke udelukker elever der ikke kan komme med pengene.
- Det er ikke skolen, men forældrene selv der
- Jeg mener, der skulle være brugerbetaling til eksempelvis lejrskoler og lignende.
- Der er kun brugerbetaling til mad/kost ved lejrskoler, selve turen og opholdet betaler skolen/optjener eleverne ved en skolefest året før.
- Jeg synes skolen skal være uden brugerbetaling, som udgangspunkt. De penge vi må opkræve til lejrskole, skal være hjælp til fortæring.
- Sociale ulighed blandt forældre og kommuner. Lærer og ledere som gradbøjer reglerne.
- Er kredsformand, så arbejder pt ikke på en skole - problemstillingen er kendt på en eller flere skoler i kredsen (Randers).
- Flere af de ting, som forældrene tidligere betalte til er sparet væk i dag.
- Jeg synes det er ok at elever samler ind, arbejder og på anden måde sammen skaffer penge til lejrskoler ekskursioner teater ture mm. fordi der ingen penge er fra kommunen er alt blevet så sølle.
- Genrelt mener jeg at det er en uskik at forældrene skal have penge op af lommen - endsige at det er lærerne der skal bede om det. Det kan give uheldige situationer, hvor en forældre fx ikke har råd eller hvor forældrene bliver sure over at blive spurgt. Omvendt så er det jo også fint, at der er lidt flere muligheder for udflugter, vis forældrene lægger et mindre beløb.
- Det er problematisk. Folkeskolen er for alle.
- Eleverne betaler "kostpenge" til lejrskole samme beløb som husholdningsrådet anbefaler til en elev på 15 år.
- Det undrer mig, at sociale "fundraising" er udgået på skolen. Der var en del fordele med de sociale arrangementer.
- Det er en skrivende tendens pga. manglende bevillinger. Skolen vil jo gerne give eleverne gode oplevelser - mange for livet.

-
- står for opkrævningen.
- Jeg synes ikke det er i orden når skolen kræver betalingen af klassekassen for fx bortkomne bøger.
  - Forældre og elever ønsker nogle gange en ekstra aktivitet på ture og så forekommer der udgift til fx entre.
  - Det må aldrig blive et spørgsmål om forældrenes økonomi, der afgør om eleverne får den undervisning (herunder arrangementer), som skolen tilbyder.
  - Jeg synes det er helt i orden til lejrskoler og skolerejser. Der bør dog ikke stilles krav om brugerbetaling til fx computere og ipads. Den eneste elektronik man selv skal finansiere er lommeregnerne - dog bør skoler have nogle klassesæt med lommeregnerne, som eleverne kan låne.
  - Vores skole bruger ikke brugerbetaling, da vi har et forældregrundlag, der ikke vil være i stand til at betale noget.
  - Mener det er forkert, og skaber ulighed blandt eleverne.
  - I takt med at tilskud til lejrskoler udsættes for besparelser og forældre gerne vil fastholde niveauet, vil det skabe et behov for øget forældre/ brugerbetaling, ellers vil lejrskoleaktiviteter være et væsentligt sted at indføre besparelser eller egentlig afskaffelse. På mine børns skole har jeg oplevet, at der har været indført en - høj - brugerbetaling for en "lejrskole"-tur, som havde karakter af skiferie. Skolen greb ikke ind, selv om turen var i klar modstrid med lovgivningen.
  - Forældrene betaler for kost efter gældende regler.
  - Jeg mener vi er ude på et skråplan med den skjulte brugerbetaling i folkeskolen. Forældre / elever opfordres blandt andet til at tage eget it kram med, fordi kommunerne ikke har råd til at købe til alle!
  - Folkeskolen er for alle og derfor bør der ikke være brugerbetaling.
  - Vi har nogle gange ladet klassekassen betale for at undgå, at elever, hvor vi ved det kan være svært at få penge, undgår udstilling af eleven.
  - Mine børn går på en skole, hvor der i mange år har været tradition for, at forældrene betalte for computere til eleverne fra 1. klasse. En udvikling jeg finder meget beklagelig, og den er heldigvis ikke blevet gennemført i år. Det har også kun kunnet lade sig gøre, fordi skolen ligger i et område med velstillede familier, og jeg finder det meget problematisk, at man begynder at inddrage forældrebetaling, fordi det er en kæmpe skrævvridning af vores alle sammens skole.
  - BYOD er udbredt her, tvivler på lovligheden.
  - Fx ifbm lejr tur og mango på 10.000.- har jeg i den grad måttet inddrage børn og forældre og herudover bedt dem om at finde samt sætte tiltag i gang i fritiden, så de kan få tjent beløbet ind. Det er ikke i orden at skulle bede en forældregruppe om et beløb af denne størrelsesorden. Især ikke, fordi der må være en forventning om, at folkeskolen og diverse i denne betales via indkomstskatten. Heldigvis har jeg nogle seje forældre.
  - Det er en glidebane, for folkeskolen skal være gratis. ellers kunne det lige så godt være en privatskole. vi befinder os i et område hvor nogle forældre kan have svært ved at afse 250 kr til forplejning. Derfor er alternativet, at klassekassen/skolen betaler, hvis eleverne skal med (og det skal de da).
  - Vi er en specialskole, hvor mange forældre er socialt svagt stillede. Brugerbetaling ville betyde, at børn, som har meget behov for oplevelser ikke ville få dem.
  - Der bør ikke være brugerbetaling idet alle skoler ikke stilles ens, hvis det benyttes.
  - Jeg ser det ikke som et problem, så længe vi taler om under 400 kroner pr. År.
  - På min skole er egenbetalingen til kost på turen.
  - Tydeligt at kommunen har få midler at gøre noget for. at der spares på undervisningsmidler, samt at vi ofte oplever i Egedal at kommunen lukker budgettet.
  - Er ikke ok.
-

-
- Jeg syntes det er et problem at der komme brugerbetaling snigende ind i folkeskolen, den skulle være betalt via skattebilletten. Det er langt fra sandt. Tag en ting som "bring your own device" det er da om noget brugerbetaling, hvis man vil have at ens elev skal have noget udstyr der fungerer optimalt så skal man selv stille op med det. Det er kendt at skolernes it udstyr ofte har mangler og fejl.
  - Det er en meget svær problematik og ofte forbundet med meget skam - for de forældre, som ikke kan betale. I vores område er det sikkert en større problematik end i andre områder af landet. Fattigdommen er stigende.
  - Jeg er splittet. Brugerbetaling kan nemt ramme forældre med få penge. Disse vil blive presset til at betale, hvor de måske ikke kan. På den anden side kan man gøre betalingen "frivillig", kunne man måske få lidt penge til gode for hele klassen.
  - Tårnby Kommune vil ikke have, at skolerne tager egenbetaling til f. eks. lejrskoler. Det gør, at lærerne ikke kan bruge midler til at give eleverne andre og bedre oplevelser. Jeg er ikke enig i kommunens afgørelse. Tårnby Kommune giver af den grund heller ikke ekstra bevillinger. Skolerne må heller ikke tage til udlandet. Alle disse restriktioner gør, at det er begrænset med oplevelser til eleverne. Måske er det en bevidst form fra kommunens side for at spare op kommende lejrskoler.
  - Det sympatiske princip om, at skolen skal være "gratis" efter skattebetaling fører desværre til mange fravalg, fordi vi ikke kan bede om blot beskedne beløb pr. elev. Ligeledes medbringer mange elever deres egne it-apparater eller bruger mobilen i skolen - så her er der en form for forældrebetaling.
  - Jeg synes ikke, det er ok. Det er ikke alle, der har råd, og det gør, at nogle børn, der måske i forvejen har det svært, bliver yderligere udstillet og sårbare.
  - I princippet er brugerbetaling ikke ok, men det er sjældent (hvis ikke aldrig), at der er
  - Hvis turen går til en storby med overbygningen, så koster det ekstra til mad og lommepenge. Hvis turen går til en spejderhytte, hvor maden laves af deltagerne, så passer pengene.
  - Folkeskolen skal ikke indføre brugerbetaling. Den skal være gratis for alle. Ellers vil det være de svageste, vi rammer.
  - Hos os betaler forældrene "kostpenge" efter en kommunal takst. Jeg synes, det er problematisk at kræve penge op fra forældre, som har en særdeles stram økonomi, og at børnenes deltagelse skal afhænge af 'almisser til mindrebemidlede'. Der er en stigende tendens til, at de rige i vores velfærdssamfundet skal give til de fattige, men på frivillig basis. Denne tendens overføres langsomt til folkeskolen, så nogle børn skal leve lidt på nåde.
  - Der bør ikke finde brugerbetaling sted.
  - Som udgangspunkt mener jeg at folkeskole er for alle. Det gælder også for den som ikke er velstillede økonomisk. Alle elever skal have mulighed for at komme med på fx lejrskoler, men hvis der er brugerbetaling kan nogle måske ikke før det til at hænge sammen. Omvendt, så giver det også mulighed for eleverne hvis forældre har råd at opleve andet og andre ting end det skolen ellers kan tilbyde. Men det giver en skævvridning i samfundet - som folkeskolen ikke bør være en del af.
  - Det ville vær dejligt hvis der sle ikke var forældrebetaling, men det ville desværre betyde at der var meget færre muligheder for ture og lign.
  - Hvis ikke forældre ville køre, når vi skal på små ture, ville vi aldrig komme af sted - især nu, hvor vi som lærere ikke må køre med eleverne - det er i hvert fald gældende i Ringkøbing-Skjern kommune.
  - Jeg synes det er Ok med forældrebetaling til lejrskole, når der på skolen er mulighed for at få økonomisk hjælp til enkelte elever.
  - Opkræver aldrig penge af elever/forældre.
  - Synes at der tit er nødvendigt at bede forældrene om at sende et eller andet med i
-

---

lærere blandet ind ifm betaling. Det sker næsten altid som led i forældreråds arbejde med at støtte op om det sociale i klassen/på årgangen.

- Såvel rejser og arrangementer er uden deltagelse af lærere ,hvilket er en stærk forringelse i forhold til tidligere.
- Kommunerne og staten burde stå for udgifterne.
- Byod - er ekstremt problematisk - dem der har en god computer og dem der ikke har.
- Mig bekendt handler det om lovlig opkrævning til mad.
- De betaler kun for mad på lejrskoler - 75 kroner pr døgn. Familier der er økonomisk trængte betaler ikke.
- Mig bekendt er det ikke lovligt at lade forældrene betale for undervisningsrelaterede aktiviteter.
- At forældre betaler et tilskud til en lejrskole, synes jeg, er i orden, fx til en bustur eller indgang til en forlystelsespark.
- Det er ikke en mulighed i Folkeskolen at kræve brugerbetaling.
- Det er en uskik som leder til større socialt skel.
- Der kunne fastsættes et maksimums beløb, som der kan indbetales i forbindelse med f.eks. lejrskoler.
- På min skole har det i mange år været en tradition at forældrene arrangerer en lejrskole/skoletur i 8.klasse. Den er 100% forældrebetalt. Efter en ny skolestruktur, bliver eleverne blandet i 7.klasse og har derfor ikke en opsparing med. Det giver nogle udfordringer, da det kan blive dyrt og ikke alle forældre er med på traditionen.
- Odsherred er socialt belastet - forældrene er økonomisk svagt stillede, men yder ofte og gerne... og stiller ikke spørgsmål.
- Lejrskoler er afskaffet i min kommune. Men tidligere da det var muligt, kunne forældrene godt samle penge ind til f.x. en tur til udlandet.
- Jeg synes det er dumt med skjult brugerbetaling, vi fortsætter med alle vores tilbud, selv om der bliver sparet på skoleområdet, i stedet for at det bliver tydeligt at vi hver-

skole og det er jo mere indirekte brugerbetaling.

- Skolen er for alle også de dårligt bemidlede.
- Det er en farlig vej at gå.
- Synes, at det er et skråplan OG bliver sikkert mere, hvis intentionerne i reformen skal lade sig gøre.
- Forældre er bekendt med den pressede økonomi, så nogle forældre selv arrangerer ting, der kan skaffe indtægter til fx lejrskoler ved fx at tage initiativ til sponsoraftaler ved motionsløb.
- Det har aldrig været et problem m.h.t. en lille egenbetaling på ca. 350 kr for at komme med på lejrskole. Vi hjælper også de familier, som ikke har råd. Vi har aldrig fået negativ feedback fra forældre på egenbetaling - snarere tværtimod vil forældrene generelt gerne betale for at deres børn f.eks. kan få opgavehæfter m.v., som vi ikke længere har budget til at købe.
- Opkrævning af udgifter til mad er i følge loven ok, det er hvad vi opkræver.
- Vi bruger klassekassen, som det er frivilligt at indbetale til. Men som udgangspunkt, så forventer man jo, at alle betaler.
- Jeg synes brugerbetaling er helt ok, hvis alternativet er ingen arrangementer.
- Skjult betaling forekommer jo ved PC osv.
- Det er ofte en diskussion, som bluser op, når der ikke er råd til udflugter m.m.
- hvad gør vi med de der er presset økonomisk og som måske ikke har råd og derfor vælger fra?
- Hos os er det helt baseret på forældrenes vilje til at bidrage.
- Der opkræves madpenge i forbindelse med lejrskole.
- Det giver en ulige fordeling skolerne imellem. Nogle skoler har ikke brug for forældrebetaling og andre har. Skolens placering i lokalområdet spiller måske også en rolle. Hvad med de forældre der ikke kan/ønsker at betale, hvordan ser andre forældre på det?

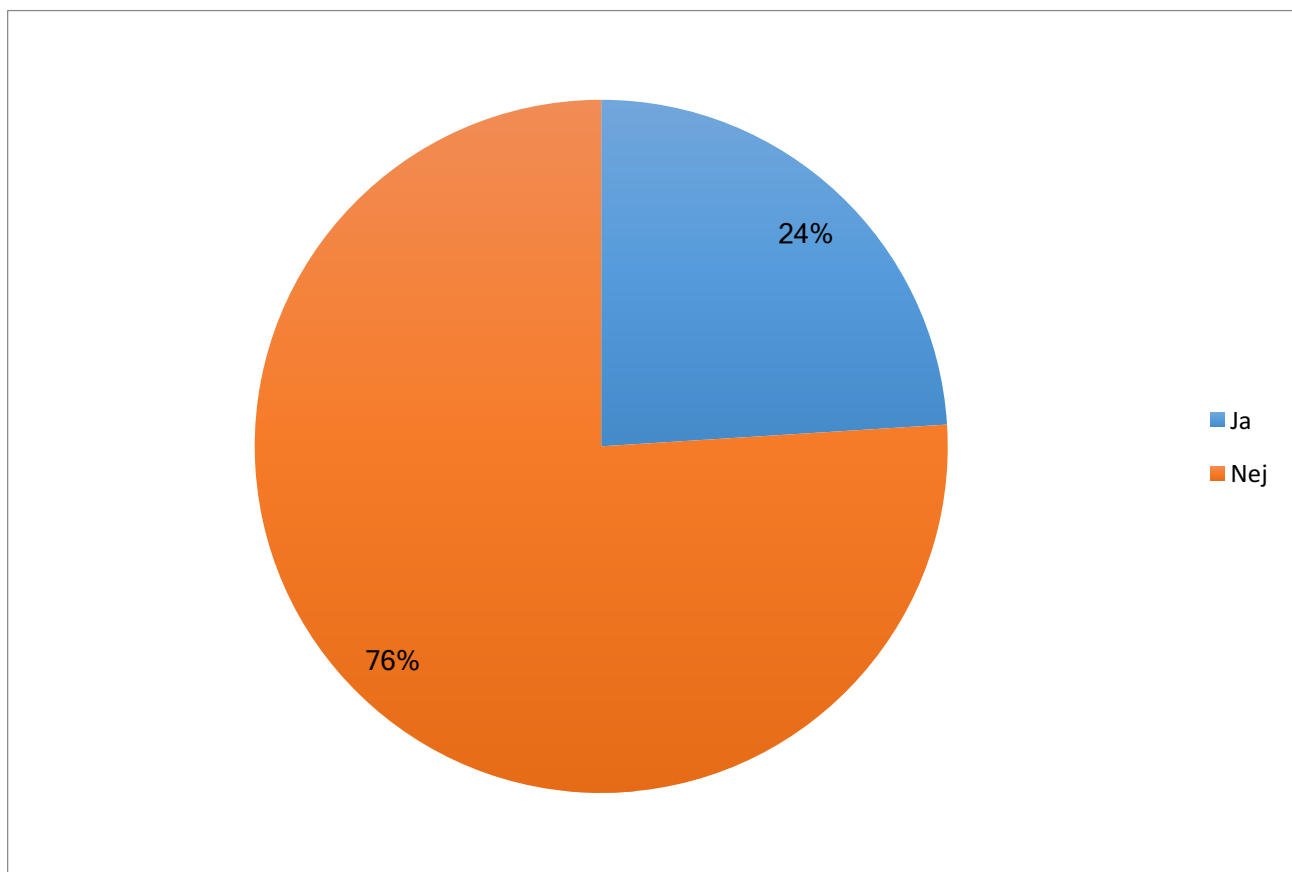
---

ken har råd til lejrskoler eller udlandsrejser. Det er et kæmpe pres for forældre der ikke har midlerne.

SPM. 7: HAR DU OPLEVET TILFÆLDE, HVOR EN ELEV IKKE HAR KUNNET DELTAGE I REJSER, LEJRSKOLER, EKSKURSIONER ELLER ARRANGEMENTER, FORDI HJEMMET IKKE ØNSKEDE ELLER SÅ SIG I STAND TIL AT BETALE?

FIGUR 2.6

N = 469

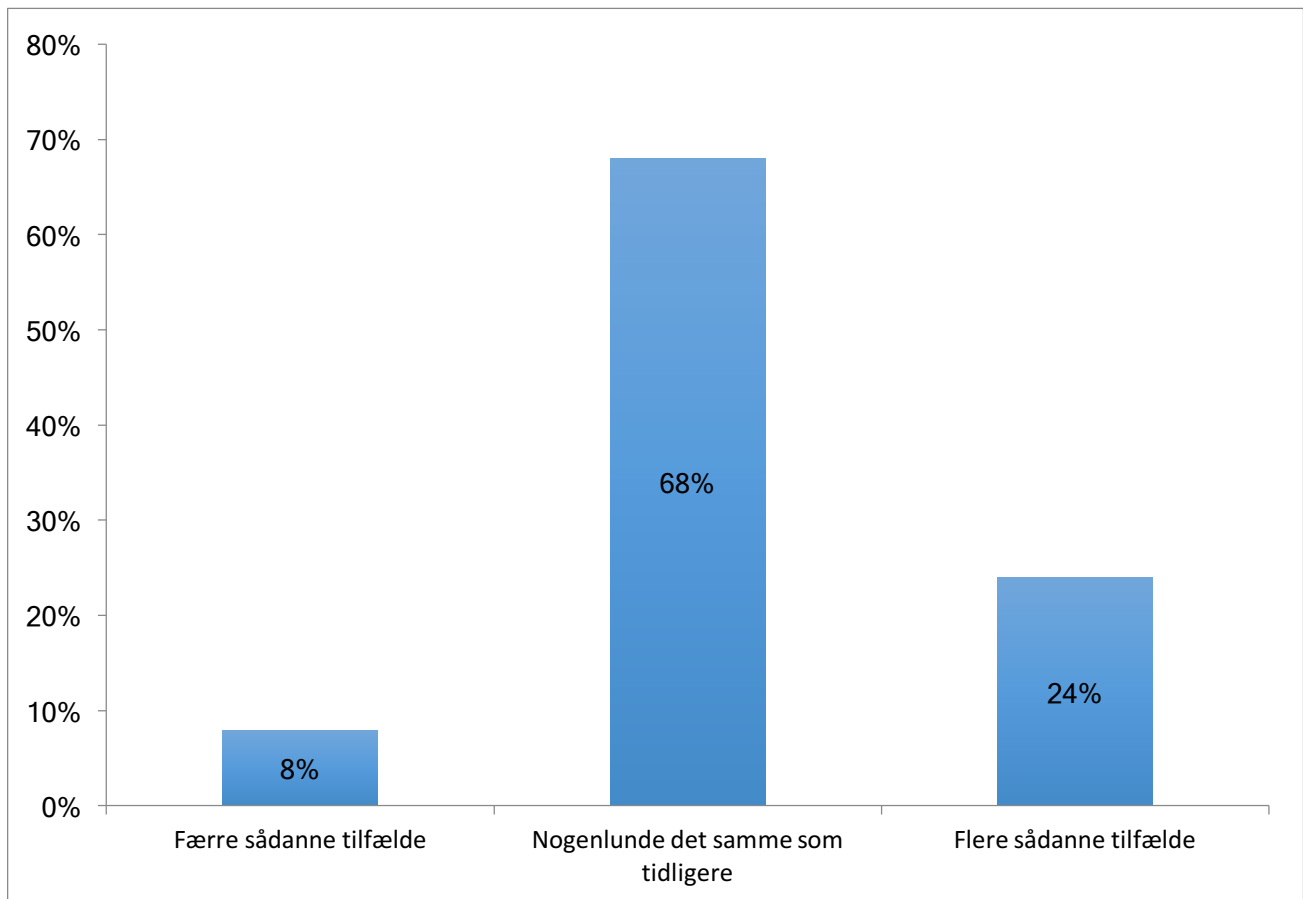
Det lavere antal respondenter skyldes at 46 "ved ikke" svar er kodet som missing.

Der findes en signifikant sammenhæng med baggrundsvariablen *region* (bilag 6). Respondenter fra København/Frederiksberg svarer i højere grad "nej" til dette spørgsmål.

SPM. 8: ER DER EFTER DIN OPFATTELSE PÅ DIN SKOLE FÆRRE ELLER FLERE SÅDANNE TILFÆLDE, HVOR EN ELEV IKKE DELTAGER I LEJRSKOLER M.M., FORDI HJEMMET IKKE SER SIG I STAND TIL AT BETALE, ELLER ER DET NOGENLUNDE DET SAMME NIVEAU SOM TIDLIGERE ÅR (FOR TO-FEM ÅR SIDEN)?

FIGUR 2.7

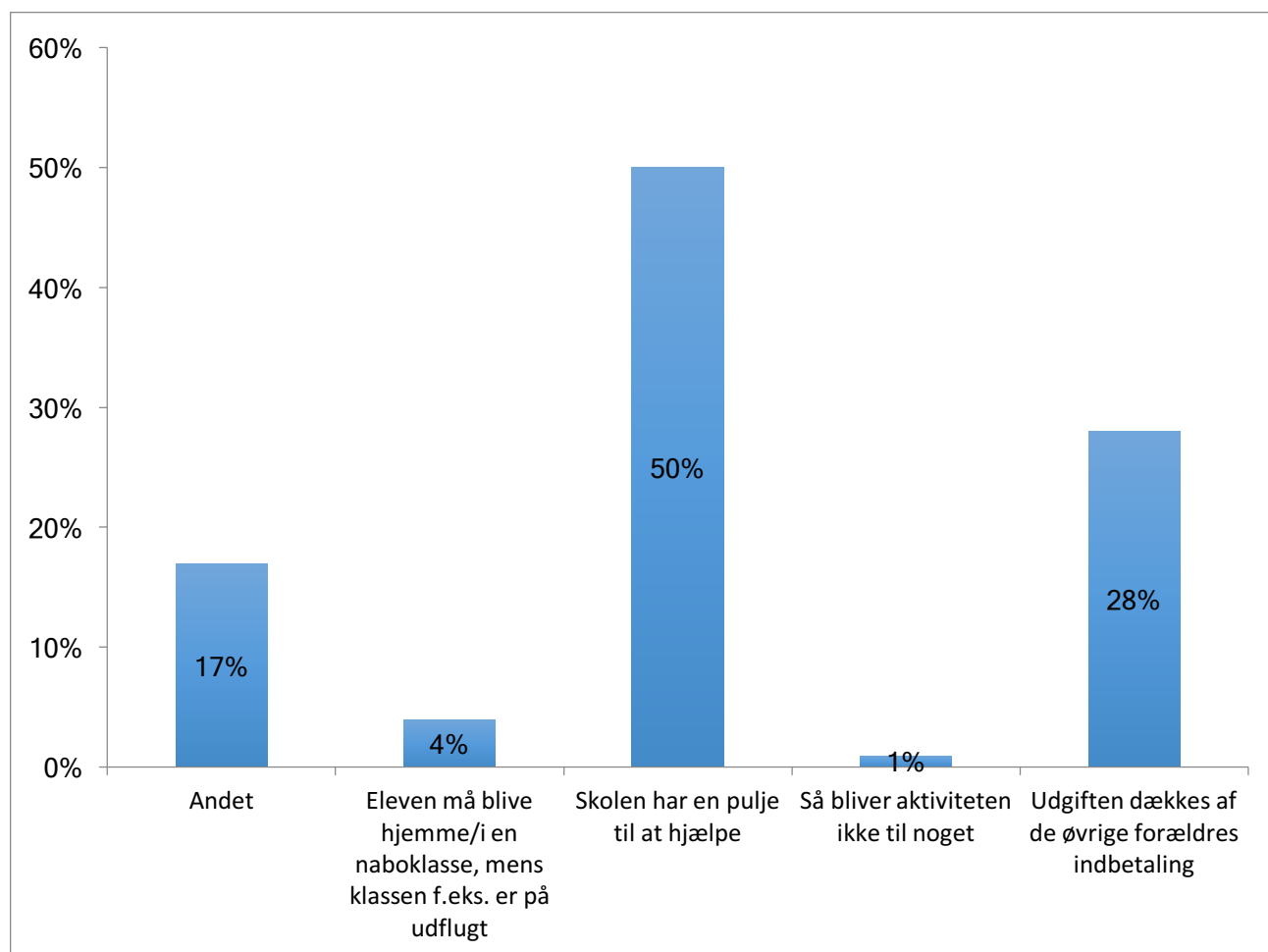
N = 104

Det lavere antal respondenter skyldes at kun de respondenter, som har svaret "Ja," til spørgsmål 7, er blevet stillet dette spørgsmål, samt at 9 "ved ikke/har ikke været lærer i mere end 1-2 år" svar er kodet som missing.

Der blev ikke fundet nogle signifikante sammenhænge mellem dette spørgsmål og undersøgelsens baggrundsvARIABLE.

SPM. 9: HVORDAN HÅNDBTERES DET I DINE KLASSER, HVIS DER ER FAMILIER, DER IKKE KAN ELLER VIL BETALE FOR EN AKTIVITET M.M., SOM ET FLERTAL BLANDT FORÆLDRENE HAR BESLUTTET AT SAMLE PENGE IND TIL?

FIGUR 2.8

N = 393

Det lavere antal respondenter skyldes at 122 "ved ikke" svar er kodet som missing.

Der findes en signifikant sammenhæng med baggrundsvariablen *alder* (bilag 7). Respondenter under 30 år svarer i højere grad at eleven må blive hjemme/i en naboklasse, mens klassen f.eks. er på udflugt.

Der findes en signifikant sammenhæng med baggrundsvariablen *region* (bilag 8). Respondenter fra Sjælland svarer i højere grad at udgiften dækkes af de øvrige forældres indbetaling, mens de i mindre grad svarer at skolen har en pulje til at hjælpe.

Brugerbetalingsundersøgelse, november 2017

Ved dette spørgsmål havde respondenterne mulighed for at notere "andet". Disse svar er vist i tabel 2.6. 57 svar blev noteret:

TABEL 2.6

- Lions Clubsandwich hjælper på diskret vis.
- Der arbejdes for at tjene pengene og dette dækker for dem som ikke har midlerne.
- Det gør vi slet ikke. Klassekampen er frivillig at betale til og styres af forældrene.
- Som udgangspunkt er det ikke tilfældet, da vi kun kræver det relative lille beløb som loven giver mulighed for ift. lejrture. jeg mener heller ikke at et flertal af forældre kan beslutte at de vil samle penge ind til noget, der kan være forpligtende fx for forældre der er mindre bemidlede, som der fx er mange af på vores skole.
- Det kommer an på aktiviteten. Hvis det er en udflugt er udgiften blevet dækket af de øvrige betaling.
- Vi har generelt meget lav brugerbetaling og holder fx kun lejrskoler i Danmark, hvilket begrænser udgifterne.
- Det er vigtigt at der er konsensus om betalingen, som dog oftest er mindre beløb (20 - 50 kr) til dækning af mad.
- Der bliver ikke opkrævet penge i skoleregion.
- ikke aktuelt - vi samler ikke penge ind via forældrene.
- Klassekassen.
- Skolen dækker udgiften eller vi sørger penge hos Lionsclub.
- Jeg har kendskab til flere skoler, og det er en blanding af udsagnene oven for mest et og to.
- Ofte bliver eleven hjemme...med en helt anden begrundelse.
- Enten dækkes udgiften af de øvrige forældres indbetaling eller skolens pulje. Afhænger af aktiviteten.
- Oplever både at det bliver dækket af forældre, men også at skolen går ind og dækker.
- Vi har et meget blandet elevgrundlag med familier med meget forskelligt indkomstgrundlag. Jeg har endnu ikke oplevet at stå i den situation fordi forældre indbyrdes er
- Der er ikke egenbetaling på min skole, da forældre bestyrelsen er i mod egen betaling. Ligeledes vil de heller ikke have, at man må smule ind til en evt. tur.
- Jeg er skolepsykolog og kender ikke til hvordan skolerne håndterer denne problemstilling.
- Teamkontoen betaler.
- Fællesskabet bærer.
- Både dot 2 + dot 3.
- 'klassekassen' er frivillig.
- Forskelligt afhængigt af situationen, nogle gange betales det af det samlede indbetalte beløb, andre gange af skolen/ kommunen.
- Skolen har en pulje penge, og forældrene dækker de øvrige forældres del.
- Der samles ikke penge ind blandt forældre/pårørende. Skolens ledelse træffer en beslutning i hvert enkelt tilfælde.
- Har ikke oplevet det --- endnu.
- Flere muligheder: Udgiften dækkes af øvrige forældre eller skolen betaler.
- Udgiften dækkes af de øvrige forældre og skolen har en pulje til at hjælpe.
- Har ikke oplevet den problemstilling.
- Det tror jeg ikke har forekommet, ellers er det blevet klaret af skolen.
- Vores forældre samler ikke penge ind.
- Enkelte tilfælde har skolen betalt.
- Som regel kommer problemstillingen ikke offentligt frem. De fleste i situationen finder det pinligt. Når klasselæreren kender situationen, finder vi en løsning. Ellers bliver eleven syg eller "forhindret."
- Skolen dækker og eller der dækkes via de øvrige indbetalinger.
- Ledelsen vil gerne spørges, om de kan hjælpe økonomisk. Og der har været situationer, hvor skolen har hjulpet.
- Det er kun sket p.g.a. dårlig økonomi hos nogle forældre - ikke p.g.a. manglende vilje.

---

opmærksom på det og tager hensyn til det. Ellers håndterer vi det økonomiske internt på skolen.

- Ikke kan - skolen betaler. Ikke vil - naboklasse.
  - Skolen betaler og forældrene får en afdragsordning hvis de har mulighed for at betale på den måde. Alternativt betaler skolen for eleven. I 9.kl. kan det betyde en elev ikke kommer med på udlandsturen.
  - jeg kontakter min leder for at få skolen til at betale. Det er så sjældent at der er ture med forældrebetaling, og ofte er prisen relativt lav.
  - Der søges ved lokale fonde.
  - Det kan både blive dækket af forældres betaling eller af skolen.
  - Skolebestyrelsen nægter betaling til obligatoriske udflugter.
  - Jeg ved ikke om skolen har en decideret pulje, men skolen dækker naturligvis en elev der ikke kan betale.
  - Eleverne betaler kun kostpris 80 kr pr dag, det har vi ikke oplevet at folk ikke kan betale.
  - Klassens 'konto' fra skolen må som regel træde til (hver klasse har et lille beløb til særlige materialer eller udgifter a la dette).
  - Vi forsøger nok at skjule det, når andre forældre betaler og er der flere der ikke vil/kan betale aflyses arrangementet.
  - teamet vælger ofte at dække beløbet med deres teamkonto.
  - Vi søger om pengene på forældrenes vegne.
  - jeg har både oplevet at aktiviteten blev aflyst og at de andre forældre dækkede betaling, så aktiviteten kunne gennemføres.
  - Ikke sket - men der ville blive fundet en løsning på skolen.
  - Vi forsøger at finde midlerne.
  - Vi har ikke lange ture længere.
  - Kombination af svarmulighed 1 og/eller 2.
  - Nogle gange hjælper skolen eller af andre forældre.
  - Ved Udlandsrejser kan skolen gå ind og dække, men forældre lægger typisk 2000,- pr barn, for arrangementer i klassen som forældre er med på, dækker klassekassen, dvs andre forældre dækker for dem der ikke har betalt.
  - Vi har ikke aktiviteter, hvor forældrene beslutter at noget skal afholdes i skoletiden. Hvis forældrene ønsker at afholde noget, oplever vi at alle elever kan deltage.
  - Som udgangspunkt må forældrene kun samle ind til aktiviteter og man må ikke pålægge nogle forældre ekstra udgifter af nogen art. Alt sker på frivillig basis.
-